

16. NAHL SÛRESİ

Mekke döneminin sonlarında, Hz. Peygamber'in Medîne'ye hicretinden kısa bir süre önce indirilmiştir. Nahl, balarısı demektir. Bu adı, Allah'ın yönlendirmesiyle insan için hârika bir gıda üreten balarısından söz eden 68-69. ayetlerden almıştır. 128 ayettir.

Rahman ve Rahim olan Allah'ın Adıyla!

Beni yoktan var edip üstün yeteneklerle donatan ve kulluk göreviyle yeryüzüne gönderen sonsuz şefkat ve merhamet sahibi yüce Rabb'immin adıyla, O'nun verdiği güç ve yetkiye dayanarak ve yalnızca O'nun adına okuyor, söylüyorum:

I. Ey müşrikler! Başınıza gelecek azâba karşı sizi uyaran Elçiye ısrarla ve inatla karşı gelerek ona küstahça meydan okuyuşunuzdan dolayı, Allah'ın azap emri gelmiştir. Şöyle ki; artık tebliğ ve uyarı dönemi bitmiş, Müslümanların bir toplum

oluşturarak küfre karşı savaşmalarının zamanı gelmiştir. Bundan böyle karşınızda, baskı ve işkencelerinizi sineye çeken, size tatlı tatlı öğüt veren dâvetçiler değil, zulüm ve haksızlıklara kılıçla karşı koyarak Allah yolunda savaşan mücahitler göreceksiniz! İşte bundan dolayı, bütün Müslümanların Medîne'ye hicret etmesi ve kâfirlere Allah'ın azâbını tattıracak İslâm ordularının kurulması için Allah'tan emir gelmiştir! Artık sizi hangi felâketlerin beklediğini, pek yakında göreceksiniz! **O hâlde, onun çabucak gelmesi için sabırsızlanmayın!** Şunu da iyi bilin ki, müşriklere vaadedilen azâbın —ilâhî hikmet uyarınca— henüz gelmemiş olması, sahip oldukları inanç sisteminin Allah tarafından onaylandığı anlamına gelmez. Tam aksine, **Allah onların** düşünce ve anlayışlarının bozukluğundan kaynaklanan şirkin her şeklinden ve her türünden münezzehtir; itaat edilecek mutlak otorite kabul ederek Allah'a **ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir, çok yücedir!**

2. Allah, “**Benden başka ilâh yok; o hâlde,**

Bana karşı gelmekten titizlikle sakının!” diyerek insanlığı uyarmaları için, kullarından dilediğine, kendi katından bir ruh —yani gönüllere hayat veren vahiy— ile melekleri gönderir ve bu seçkin kulları Peygamberlikle görevlendirir.

3. Çünkü Allah, gökleri ve yeri anlamsız ve boş yere değil, belli bir hikmete uygun olarak, yani hak ile yaratmıştır. O, müşriklerin ilâhlık pâyesi vererek Allah’a ortak koştukları her şeyin üzerinde ve ötesindedir!

4. Allah, insanı nutfeden, bir damlacık sudan yarattı, fakat şimdi o, kendisini yaratan Rabb’ine karşı apaçık bir hasım kesilmiş!

5. Evcil hayvanları yaratan da O’dur. Onların yünleri, tüyleri ve kıllarından, ısınman ı z ı sağlayan giysiler elde eder, sütlerinden, yumurtalarından faydalanır ve bir kısmının da etini yersiniz.

6. Ayrıca, sabahleyin onları sürüler hâlinde

otlağa çıkarırken, akşamleyin ağllarına geri getirirken, sizi büyüleyen apayrı bir güzellik vardır onlarda.

7. Ve ancak güçlkle varabileceğiniz uzak diyarlara, yüklerinizi onlar taşırlar. Rabb'iniz gerçekten çok şefkatli, çok merhametlidir.

8. Hem binek hayvanı, hem de seyrine doyum olmayan bir güzellik, bir süs olarak soylu ve endamlı atları, katırları ve merkepleri yaratan da O'dur. Bu nlardan başka, henüz bilmediğiniz daha nice nimetler yaratmaktadır. Çünkü insan, yaşamak için bunlara muhtaçtır. Fakat onun dünya ve âhiret mutluluğunu sağlayacak doğru bir inanç sistemine ve sağlıklı hukuk kurallarına duyduğu ihtiyaç, bundan çok daha büyüktür. Şimdi düşünün; insanın bütün ihtiyaçlarını bilen ve bahşettiği sayısız nîmetlerle bunları karşılayan Allah, din gibi hayatın ta kendisi olan konuda hiçbir düzenleme yapmamış ve insanı, sınırlı akli ve

tecrübesi ile baş başa bırakıp karanlıklar içinde bocalamaya terk etmiş olabilir mi? Elbette hayır!

9. Peygamber ve Kitap göndererek insanlığı doğru yola iletmek ve bu yolu dikenlerden, engebelerden arındırmak **Allah’a düşer**. Çünkü mutlak doğruyu bulma konusunda insan akli yeterli değildir ve bu yüzden, her zaman **doğru yoldan sapanlar vardır** ve olacaktır da. Nitekim insanlık tarihi, bunun örnekleriyle doludur. Gerçi Allah **dileseydi**, sizi tüm yaratılmışlara üstün kılan irâdenizi elinizden alır ve **hepinizi** zorla imana getirerek **doğru yola iletebilirdi**. Fakat imtihan hikmeti gereğince, dilediğiniz inanç ve hayat tarzını özgürce seçmenize izin verdi. Zira insan, ancak kendi özgür irâdesiyle ve bilinçli olarak doğru yolu seçtiği takdirde gerçek anlamda ahlâk ve erdemliliğe ulaşabilir. Kaldı ki, etrafınızda sizi doğru yola iletecek o kadar mûcize, o kadar delil var ki:

10. Hem içme suyu ihtiyacınızı karşılayan, hem de hayvanlarınızı otatabileceğiniz

**çayırların yetişmesini sağlayan yağmurları
gökten indiren O'dur. Öyle ki:**

**11. B u su ile Allah, sizin için ekinler,
zeytinler, hurmalar, üzümmler ve daha n ice
meyveler yetiştirmektedir. İşte bütün bu
anlatılan l a r d a , hakîkati keşfetmek amacıyla
inceden inceye düşün en insanlar için Allah'ın
varlığını, birliğini, kudret ve merhametini gözler
önüne seren nice işâretler, nice deliller vardır!**

**12. Gece ile gündüzü mükemmel bir sistem
hâlinde düzene koyan ve Güneş ile Ay'ı sizin
yararlanmanız iç in koyduğu yasalara boyun
eğdiren O'dur. Sadece bunlar mı? Bütün
yıldızlar ve gökcisimleri, O'nun emriyle ilâhî-
fiziki yasalara boyun eğmişlerdir. Evet, bütün
bunlarda, aklını kullanan insanlar için
Allah'ın sonsuz kudret ve ilmini dolayısıyla yegane
rab ve ilâh olduğunu ortaya koyan nice alâmetler,
nice deliller vardır!**

13. Sizin için yeryüzünde yetiştirdiği

rengârenk çiçekler, ağaçlar, kuşlar, kelebekler ve benzeri göz alıcı **varlıklar** da O'nun lütuf ve şefkatinin canlı birer şahididir. **İşte** bütün **bunlarda, öğüt almasını bilen insanlar için** ilâhî sanatın ihtişamını haykıran **nice** dersler ve **ibretler vardır!**

14. Deniz ürünlerinden **taze** ve lezzetli **et** **yiye bilmeniz ve takındığınız** inci, mercan, deniz kabuğu, sedef gibi **süs eşyaları** **çıkarabilmeniz için denizi** emrinize **boyun eğdiren de O'dur.**

Gemilerin, suları yara yara denizde akıp gittiğini görürsünüz. Allah, doğayı belli yasalara bağlı kıldı ve size varlık kanunlarını keşfetme, araç yapma, kullanma gibi yetenekler bağışladı ki, **O'nun yeryüzüne serpiştirdiği lütuf ve bereketlerini arayasınız** ve bunca nîmetlerinden dolayı, kendisine kulluk edip **şükredesiniz.**

15. Yerkürenin sistematik hareketleri

esnasında dengesinin bozularak **sizi sarsmaması** veya depremlerin şiddetinin azalması **için oraya sapasağlam dağlar yerleştiren ve** her bölgeyi, kendisine mahsus coğrafik özelliklerden tanıyıp **yolunuzu bulabilmeniz için** orada ırmaklar ve doğal **yollar yaratan da, yalnızca Allah'tır.**

16. V e Allah yönünüzü ve yolunuzu tayin edebileceğiniz **daha nice alâmetler** yaratmıştır. Sözelimi, insanlar —özellikle de denizde veya çölde yolculuk ediyorlarsa— geceleyin **yıldızlar sayesinde yollarını bulabilirler.** İnsanın maddî anlamda doğru yolu bularak gideceği hedefe rahatça ulaşabilmesi için evrene bunca alâmetler, işâretler yerleştiren Allah'ın, onun ahlâkî ve rûhî ihtiyaçlarını görmezlikten geldiği veya doğru yolu gösterme işini başka varlıklara bıraktığı düşünülebilir mi?

17. Hiç yaratan Allah ile yaratamayan herhangi bir varlık bir tutulabilir mi; hâla düşünüp öğüt almayacak mısınız? Hem nasıl nankörlük edebilirsiniz ki:

18. Allah'ın size bahşettiği nîmetlerini saymaya kalksanız, onları saymakla bitiremezsiniz. Allah, gerçekten de çok bağışlayıcı, çok merhametlidir. Fakat aynı zamanda, cezalandırıcıdır da.

19. Unutmayın ki Allah, gizlediğiniz ve açığa vurduğunuz her şeyi en mükemmel şekilde bilir. O hâlde, doğru inanç sistemini O'ndan almalısınız. Çünkü:

20. O müşriklerin, Allah'ın berisinde kendilerinden medet umup yalvardıkları ve O'nun dışında duâ edilecek birer ilâh kabul ettikleri varlıklar hiçbir şey yaratamazlar, çünkü zaten kendileri yaratılmışlardır. Öyleyse, yaratma gücüne sahip olmayan şeylerden hiç medet umulabilir mi?

21. Üstelik canlı bile değil, basbayağı ölüdür bunlar, ne zaman diriltileceklerini de bilmezler. O hâlde, ey insanlar, hak îkate kulak verin:

22. Sizin ilâhınız, bir tek İlâh olan Allah'tır. Ve bu, o kadar açık bir gerçektir ki, akıllı olan her insan bunu kabul eder. **Fakat âhirete inanmayanların** günahlarla kirletilmiş **kalpleri,** anlamsız inat ve **kibirleri yüzünden** bu dupduru hakîkati **inkâr ediyor!**

23. Hiç kuşkunuz olmasın; Allah, onların gizledikleri ve açığa vurdukları her şeyi biliyor ve hak ettikleri cezayı onlara verecektir! Çünkü **O, büyüklük taslayanları asla sevmez!**

24. Onlara, “Rabb’iniz Muhammed’e ne indirdi?” diye sorulsa, insanların hak dine yönelişini engellemek için, **“Hiçbir şey indirmedim!** Muhammed’in söyledikleri, **eskilerin** efsâne ve masallarıdır!” derler.

25. Böylece mahşer gününde onlar, hem kendi işledikleri günahları, hem de bilgisizlik yüzünden yoldan çıkardıkları câhil kimselerin işlemesine sebep oldukları bazı günahları yüklenmiş olacaklar. Tabi bu, o

câhillerin boynundaki günah yükünü azaltmayacak.
Bakın, sırtlarında ne kötü bir yük taşıyorlar!

26. Kendilerinden önceki çağlarda hüküm süren kâfirler de inananlara karşı planlar hazırlamış türlü tuzaklar kurmuş, Allah'ın n urunu söndürmek için nice hileler düzenlemişlerdi fakat Allah, onların binalarını temelinden öyle bir sarstı ki, tavanları başlarına yıkılıverdi ve böylece, hiç beklemedikleri bir a n d a , nereden geldiğini bile anlamadıkları korkunç bir azapla yüz yüze geldiler! Fakat cezaları, yalnızca bundan ibaret kalmayacak:

27. Ayrıca mahşer gününde Allah onları alçaltacak ve diyecek ki: “Hani uğru nda müminlere karşı düşman kesildiğin iz sözde ortaklarım nerede?” Bu soru karşısında kâfirlerin dilleri tutulacak, âdetâ ölüm sessizliğine bürün e c e k l e r . **Kendilerin e** Kitap ve Peygamberler aracılığıyla **ilim verilmiş olanlar ise, “İşte bugün her türlü rezillik ve alçaklık, inkârcılar içindir!”** diyecekler.

28. Onlar ki, işledikleri günahlar sebebiyle kendilerine zulmederlerken, ansızın gelip canlarını alan korkunç görünümlü meleklerin önünde başlarını öne eğerek, “Biz bunları kötülük amacıyla yapmıyorduk!” diye sahte mâzeretler öne sürecekler. Buna karşılık melekler, “Hayır!” diyecekler, “Allah, sizin neler yaptığınızı ve hangi amaçları güttüğünüzü gâyet iyi biliyor!”

29. “Öyleyse, haydi girin bakalım cehennemin kapılarından içeri, hem de sonsuza dek içerisinde kalmak üzere! Büyüklük taslayanların varacağı yer gerçekten ne kötüdür!” Müminlere gelince:

30. Dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüğün her çeşidinden titizlikle sakınan kimselere, ölüm anında melekler tarafından, “Rabb’iniz ne indirdi?” diye sorulduğunda, “Elbette güzellikler, iyilikler indirdi!” diyecekler. O hâlde, iyilik yapanlara müjde : Bu dünyada güzel davranış

gösterenlere, daha dünyadayken güzel bir mükâfat verilecektir. Çünkü iyiliklerin yaygınlaştığı toplumlarda haksızlık ve zulüm en alt seviyeye indirilir, toplumsal adâlet sağlanarak karşılıklı güven ortamında huzur dolu bir hayat yaşanır. **Fakat âhiret yurdu**nda alacakları mükâfât, dünyadakinden **çok daha hayırlıdır.** **Evet,** dâimâ iyiliğe ve güzelliğe yönelerek kötülüklerden **sakınanların** ebedî vatanı olan o cennet **yurdu gerçekten ne güzeldir!**

31. Yani, sonsuz huzur ve mutluluk diyarı olan **Adn cennetleri!** İşte onlar, **içerisinde ırmaklar çağıldayan ve arzu ettikleri her şeyi bulabilecekleri bu cennet bahçelerine girecekler.** Allah, dürüst ve erdemlice bir hayatı tercih ederek kötülüğün her çeşidinden titizlikle **sakınan kimseleri, işte böyle mükâfatlandırır!**

32. Onlar ki, tertemiz bir hayat yaşarlarken, güzel yüzlü melekler gelip incitm eden canlarını alacak ve “Selâm

sizler e , ebedî kurtuluş ve esenliğe ulaştınız, yaptığınız iyi işlerden dolayı buyurun girin cennete!” diyerek müjdeyi verecekler.

Şimdi, hakîkati tüm berraklığıyla gözler önüne seren bunca deliller, mûcizeler ortada dururken, bu inkârcılar tövbe edip ebedî mutluluğa ulaşmak için daha ne duruyorlar?

33. Canlarını alacak azap meleklerinin karşılına çıkagelmesini ya da Rabb’inin a z a p emrinin gerçekleşmesini mi bekliyorlar? Oysa geçmiş toplumları ibretle incelemiş olsalardı, kendilerini ne büyük bir felâketin beklediğini anlayacaklardı. Çünkü **onlardan öncekiler de böyle yapmışlardı ve yaptıklarının cezasını en ağır biçimde ödemişlerdi! Allah, hak ettikleri cezayı vermekle onlara zulmetmiş değildi; ne var ki, onlar bile bile kötülüğü tercih ederek kendilerine zulmediyorlardı.**

34. Ve sonunda, yaptıkları kötülükler

dönüp kendilerini buldu ve o alay edip d u r d u k l a r ı azap, onları çepeçevre kuşatıverdi!

İşledikleri günahların, ezelden belirlenmiş ilâhî bir yazgı olduğunu öne sürerek sorumluluktan kurtulmaya çalışanlara gelince:

35. Allah’a inanmakla birlikte, birtakım sahte ilâhları itaat edilecek mutlak otorite kabul ederek veya makâm, şöhret, servet ve benzeri değerleri hayatın biricik ölçüsü hâline getirerek Allah’a **ortak koşanlar**, günahlarını mazur gösterebilmek için **diyorlar ki: “Eğer Allah dileyseydi irâdemizi elimizden alırdı, böylece ne biz, ne de atalarımız O’ndan başkasına kulluk etmez, O’nun hükmüne aykırı olarak hiçbir şeyi yasaklamazdık!** Madem ki bunları yapıyoruz, demek ki Allah buna izin vermiştir.” Aslında buraya kadar söyledikleri doğru. Fakat buradan yola çıkarak vardıkları sonuç yanlış: “O hâlde, yaptıklarımız O’nun rızasına uygundur. Öyle ya, Allah bizzat kendisinin izin verdiği şeyi niçin

yasaklasın?”

Evet, gerçekten de Allah, imtihân hikmeti gereğince insana akıl ve irâde vermiş ve yaptığı kötülöklere derhal müdâhale etmeyerek bunları yapmasına izin vermiştir. Fakat Allah'ın bir şeye izin vermesi, ondan razı olduğu anlamına gelmez. O'nun razı olduğu şeyleri öğrenmek için “nelere izin verdiğine” değil, “neleri emrettiğine” bakmak gerekir. Fakat inkârcılar, bunları bile bile hakîkati çarpıtıyorlar.

Onlardan önceki zâlimler de buna benzer saçma gerekçelerle insan irâdesini yok sayarak **aynı şekilde davranmış** ve sonunda azâbımızı tatmışlardı! Göz göre göre saçma bahaneler uyduran bu insanlara karşı **elçilerin görevi**, hakîkati onlara **açıkça duyurmaktan başka ne olabilir ki!**

Şimdi, Rabb'inizin neleri emrettiğini öğrenmek ister misiniz:

36. Hiç kuşkusuz Biz, “Yalnızca Allah'a

kulluk edin; Allah'ın otoritesini ve hükümlerini hiçe sayarak zulüm sistemini yeryüzünde kurumsallaştırmaya çalışan azgın kâfirlere, yani tâğutlara kul köle olmaktan kaçının!” diye emrimizi iletmeleri için her topluma bir Peygamber veya Peygamberin mesajını tebliğ eden bir davetçi gönderdik. Elçilerin yoğun tebliği sonucunda, **Allah onlardan bir kısmını doğru yola iletti,** vahye teslim olan bu insanlar dışında **bir kısmı da** kötülüğü tercih ettiği için **sapıklığı hak etti.** Bunun canlı örneklerini görmek istiyorsanız, **yeryüzünde gezip dolaşın da,** ayetlerimizi **inkâr eden** güçlü toplumların, medeniyetlerin **sonu nice olmuş, bir görün!**

Demek oluyor ki Allah, dilediği yolu seçmesi konusunda insanı özgür bırakmıştır. O hâlde:

37. Ey Müslüman! Sen onların doğru yola gelmelerini ne kadar arzu etsen de, Allah koyduğu yasalar çerçevesinde saptırdığı hiç kimseyi —kendisi doğru yola yönelmediği sürece— hidâyete erdirecek değildir. Ve bile

bile sapıklığı tercih eden **bu insanlara**, Hesap Gününde **hiç kimse yardım edemeyecektir!** Neden mi?

38. İnkârcılar, “Ölüp giden bir kimseyi, Allah bir daha asla diriltmeyecektir!” diye olanca güçleriyle yemin ediyorlar. Hayır, elbette diriltecek! Çünkü bu, yerine getirmeyi bizzat kendisinin üstlendiği gerçek bir sözdür; ne var ki insanların çoğu bunu bilmez.

39. Allah, mahşer gününde bütün insanları yeniden diriltecek ki, anlaşmazlığa düştükleri bütün tartışmalı konuları karara bağlayarak hükmünü açıklasın ve böylece inkârcılar ne kadar yalancı olduklarını görsünler! “Peki, çürüyüp gitmiş bedenleri yeniden diriltmek zor değil mi?” diyorsanız, onu Bize bırakın:

40. Biz bir şeyin olmasını istediğimiz zaman, ona sadece “Ol!” deriz; o da hemen oluverir. Zaten bütün varlıklar, O’nun “Ol”

emriyle yaratılmadı mı?

Öyleyse, Rabb'inize sonsuz güven duyarak zulme karşı mücâdeleye devam edin. Gerekirse, bu uğurda tüm sevdiklerinizi fedâ etmeye hazır olun. Sizi bu yoldan çevirebilecek her şeyi terk ederek, İslâm'ı yaşayabileceğiniz yepyeni bir hayata geçiş yapın. Tıpkı, İslâm'ın ilk yıllarında, kâfirl erin baskı ve işkenceleri nedeniyle yurtlarını terk edip Mekke'den Habeşistan'a hicret eden ilk muhacirler gibi:

41. Zulme uğradıktan sonra, zulüm diyarını terk ederek Allah yolunda hicret edenleri, bu dünyada güzel bir yurda yerleştireceğiz. Ahirette verilecek mükâfat, elbette çok daha büyüktür, bir bilselerdi!

42. Onlar, hak dinin egemen olması için verdikleri mücâdelenin güçlüklerine sabırla göğüs gerip, yalnızca Rablerine bel bağlayan kimselerdir.

43. E y Muhammed! İnkârcılar, senin diğer

insanlar gibi fâni bir insan olmanı gerekçe göstererek Peygamberliğine itiraz ediyorlar. Oysa **Biz senden önce de, kendilerini vahiyle desteklediğimiz ölümlü adamlardan başkasını elçi olarak göndermedik.** Zira onlar, bütün hal ve hareketleriyle müminlere önder ve örnek olacaklardı. Ey insanlar! **Eğer** bu gerçeği **bilmiyorsanız,** Allah'ın ayetlerini iyi bilen dürüst ve güvenilir insanlara, yani **zikir ehline sorun.** Onlar da şâhitlik edeceklerdir ki:

44. Allah, her devirde insanlar arasından elçiler seçmiş ve onları, hakîkati gözler önüne seren **apaçık delillerle ve hikmet dolu kitaplarla** insanlığı aydınlatmak üzere göndermiştir. **Ve işte** ey Muhammed, **sana da hikmet, uyarı ve öğütlerle dolu bu Zikri gönderdik ki, kendilerine indirilen** bu son ilâhî vahyi, —onun pratik hayata uygulanmasının bireysel ve toplumsal bir modelini de ortaya koyarak— tüm **insanlığa açıkça bildiresin ve böylece onlar,** Allah'ın ayetlerini **düşünüp ibret alabilsinler.** Fakat yine de, Kur'an'ın ortaya koyduğu hayat programından

yüz çevirenler olacak:

45. Peki, zulüm düzenlerini sürdürebilmek için **sinsice plânlar kuran** bu inkârcılar, **Allah'ın kendilerini** bir gün yerin dibine geçirmeyeceğinden, **ya da hiç ummadıkları bir yerden başların** a korkunç bir azâbın gelmeyeceğinden **nasıl emîn olabiliyorlar?**

46. Ya da refah ve zenginlikle şıarmış bir hâlde **gezip dolaşırlarken,** **onları** ansızın **yakalayıp helâk etmeyeceğinden —ki buna asla engel olamazlar—** nasıl emîn olabiliyorlar?

47. Yâ h u t ahlâkî değerlerin çözülmesi sonucunda, zamanla barış ve huzur ortamının yok olup toplumun içten içe çürümesiyle, Allah'ın **onları adım adım felâketlere sürüklemeyeceğinden** nasıl emîn olabiliyorlar? Fakat onların bunca nankörlüğüne karşılık Allah, onları derhal cezalandırmıyor, tövbe etmeleri için biraz daha mühlet tanıyor. Çünkü sizin **Rabb'iniz,** kullarına karşı gerçekten **çok şefkatli,**

çok merhametlidir. Nitekim bu inkârcılar, etraflarına ibret gözüyle bir bakmış olsalar, Allah'ın varlığını, birliğini, sonsuz kudret ve merhametini görecekler:

48. Allah'ın yarattığı varlıklara dikkat ve ibretle bakmıyorlar mı? Onların o görünen gölgeleri, güneş sistemindeki mükemmel ölçü ve dengeyi insana haykırırcasına, nasıl da sabah akşam **bir sağa bir sola dönerek Allah'ın koyduğu doğal yasalara alçakgönüllü olarak boyun eğiyorlar.**

49. Ve zaten, göklerde ve yerde bul unan bütün varlıklar Allah'a secde ederler. Müminler kendi istek ve irâdeleriyle, diğer yaratılmışlar da bağlı oldukları doğa yasalarına uyarak ister istemez Allah'a boyun eğler. Allah'a isyan eden bir kâfir bile, yiyip içerken, nefes alıp verirken; kalbi, ciğerleri ve bağırsakları çalışırken... ilâhî kanunlara itaat etmektedir. Müşriklerin tanrılaştırdığı **o melekler de, asla kibre kapılmaksızın Allah'a boyun eğmektedirler.**

Öyle ki:

50. Üzerlerinde mutlak egemen olan **Rablerinden korkar ve** yalnızca **kendilerine emredileni yaparlar.** İşte bu yüzden:

51. Allah, “Sakin O’ndan başkasının otoritesine boyun eğip de kendinize ikinci bir tanrı edinmeyin!” buyurdu, “Çünkü sizin Rabb’iniz, eşi ve ortağı olmayan bir tek ilâhtır! O hâlde başka hiç kimseden değil, yalnızca Benden korkun!”

52. Madem ki, göklerde ve yer yüzünde ne varsa hepsi O’nundur, şu hâlde kulluk ve itâat de dâimâ O’na olmalıdır; hal böyleyken, hâlâ Allah’tan başka birilerinden mi çekineceksiniz?

53. Size ulaşan her nîmet Allah’tandır. Nitekim, başınıza bir belâ geldi mi, hemen O’na el açıp yalvarırsınız.

54. Fakat Allah bu belâyı üzerinizden

kaldırır kaldırmaz, içinizden bazıları çok geçmeden ettiği duâları unuttur ve başkalarına kulluk ederek Rablerine ortak koşarlar.

55. Böylece, kendilerine bahşettiğimiz nîmetlere nankörlük etmiş olurlar. Ey nankörler, şimdilik keyfinize göre yaşayın bakalım; yakında başınıza neler gelecek, göreceksiniz!

Müşrikler, ekinlerinden ve hayvanlarından bir kısmını (6. *En'âm: 136*) Allah ile putları arasında bölüştürürlerdi:

56. Kendilerine bahşettiğimiz nîmetlerden, haklarında hiçbir bilgiye sahip olmadıkları ve yalnızca atalarını körü körüne taklit ederek bağlandıkları sözde ilâhlarına da bir pay ayırıyorlar. Üstelik bunun, Allah'ın emri olduğunu iddia ediyorlar. O hâlde ey zâlimler! Yemin olsun ki, bütün bu uydurduğunuz şeylerden dolayı kesinlikle hesaba çekileceksiniz!

57. Bir de, hoşlarına giden erkek çocuklarını kendilerine lâıyk görürken, sahip olmaktan utanç duydukları kızları “Melekler Allah’ın kızlarıdır!” diyerek Allah’a yakıştırmaktan çekinmiyorlar! Hâşâ, Allah eksiklik ve noksanlık ifâde eden ve ancak yaratıklara yakıştıırılabilir bütön sıfatlarıdan uzaktır, yücedir! Üstelik bunlar, Allah’a nisbet ettikleri kız çocuklarını o kadar aşâğılık görürler ki:

58. Onlardan birine bir kız çocuğunun dünyaya geldiğı müjdelense, üzüntüden yüzü kapkara kesilir, içi öfkeyle dolup taşar.

59. Kendisine verilen bu “utanç verici” müjde yüzünden insanların içine çıkamaz olur, evine kapanıp kara kara düşünmeye başlar; şimdi bu “alçaklığa” katlanıp onu evinde mi tutsun, yoksa onurunu kurtarmak için kızını diri diri toprağa mı gömsün!

Bakın, ne kötü hüküm veriyorlar!

60. Âhirete inanmayanlar, insanlığı

mutсузулуđa sürükleyen ve asla örnek alınmaması gereken böyle **kötü özelliklere shiptir; en yüce sıfatlar ise Allah’a aittir.** O hâlde, inanç, düşünce ve davranışlarınıızı Allah’ın gönderdiği kitaba göre düzenlemelisiniz. Çünkü **O**, tüm varlıklar üzerinde **mutlak otorite sahibidir**, yaptığı her şeyi yerli yerince yapandır, **hakmdir.** Sonsuz hikmetinden dolaydır ki:

61. Allah, işledikleri ktlklerden dolayı insanları anında helâk edecek olsaydı, yeryüzünde bir tek canlı bırakmazdı; ne var ki, düşünüp tövbe etmeleri için, onlara vereceği cezayı kendisinin takdir ettiği belirli bir süreye kadar erteliyor fakat süreleri dolunca, artık son pişmanlık fayda vermez; ne bir an geciktirebilirler helak oлуřu, ne de öne alabilirler!”

Allah böyle yüce sıfatlara sahipken, bu inkârcılar hoşlanmadıkları kız çocuklarını Allah’a yakıştırırlar; kendileri başkanlık ve yönetimde ortaklığı sevmez, fakat Allah’a ortak koşarlar. Kendi elçilerine saygı

gösterilmesini ister, fakat Allah'ın Peygamberlerini küçümserler. Yani:

62. Hoşlanmadıkları şeyleri Allah'a yakıştırmaktan çekinmezler. Bir de hiç çekinmeden, kendilerinin en güzel şeylere lâayık olduğunu iddia ederek göz göre göre yalan söylerler. Oysa hiç kuşku yok ki, onların hakkı ateştir; hem de cehennemin öncüleri olarak!

İşte, ilâhî prensipleri hayatın dışına iten, fakat haktan ve hukuktan söz eden inkârcıların gerçek yüzü ve âkıbeti budur:

63. Andolsun ki, senden öncek i çağlarda hüküm süren toplumlara da elçilerimizi göndermiştik fakat şeytan, yaptıkları çirkin işleri allayıp pullayarak onların gözüne güzel göstermiş ve böylece onları inkâra sürüklemişti. Ve işte aynı şeytan, bugün de inkârcıları aldatarak, onların yol göstereni, karar vereni, danışmanı dostu olmuş! Şeytanı dost edindikleri

için, can yakıcı bir azap var onlara!

Bu durumda, ey Muhammed, sana ve senin izinden gidenlere büyük bir görev düşüyor:

64. Biz bu Kitabı sana, ne dediğini anlamadan, öylesine okuyup geçesin diye değil, ancak ve ancak, Allah'ın gönderdiği vahye teslim olan gerçek Müslümanlardan başka bütün insanların yüzyıllardan beri tüm insanlığın mutluluğa ulaştırılması iddialarıyla üzerinde tartışıp durdukları konularda mutlak hakîkati ortaya koyarak insanlığı aydınlatman için ve iman edecek bir topluma, doğru yolu gösteren bir rahmet kaynağı olmak üzere gönderdik. Bu neye benzer, bilir misiniz?

65. Allah, gökten yağmur yağdırır da, onun sayesinde ölü toprağa yeniden hayat verir. Gerçekten de bunda, hakikat e kulak verenler için, hem gökten bir rahmet olarak inen Kur'an'ın, ölü kalpleri nasıl dirilttiğini anlatan bir işâret, hem de Allah'ın kudret ve merhametini

ortaya koyan **bir delil var.**

66. Gerçek şu ki, sütlerini sağdığınız **evcil hayvanların** o mükemmel yaratılışında **da sizin için ibret verici yönler vardır.** Şöyle ki: **Biz bu hayvanların karınlarındaki yarı sindirilmiş gıdalarla kan arasından salgılanan ve içenlerin boğazından kayıp giden lezzet verici ve tertemiz süt içiriyoruz size.**

67. Ve gerek hurmadan, gerek üzümünden, kimileriniz sağlığa zararlı, sarhoşluk verici **içki imal edersiniz,** kimileriniz de kurutulmuş meyve, reçel, helva ve benzeri **temiz** ve helâl **gıdalar üretirsiniz.** İşte Kur'an'a karşı tavrınız da böyledir: Kiminiz onu inkâr ederek yahut basit menfaatler karşılığında değiştirerek ya da kahinliğe, cinciliğe alet ederek azaba uğrar, kiminiz de onunla hidâyet bularak dünya ve ahirette kurtuluşa erişir. **Hiç kuşkusuz bunda, aklını kullanan insanlara** hakîkati gösteren bir işâret, **bir delil var.**

68. Rabb'in, bal arısına vahy ederek şöyle emretti: "Dağlarda, ağaçlarda ve insanların senin için yapacakları kovanlarda kendine yuva yapacaksın."

69. "Sonra her çeşit meyvenin çiçeğinden tadıp bal toplayacak ve sana verilen emirlere boyun eğerek, Rabb'inin gösterdiği yolları adım adım izleyeceksin."

İşte, arıya verdiğimiz bu yetenekler sayesinde ki, onların karınlarından, içinde insanlar için şifâ verici unsurlar olan değişik lezzet ve renklerde şerbet çıkar. Hiç kuşkusuz bunda, hakîkati keşfetmek amacıyla inceden inceye düşünen insanlara ibret verici bir işâret, bir delil vardır.

70. Sizi yoktan var eden ve zamanı geldiğinde öldürecek olan, Allah'tır. İçinizden bazıları genç yaşta hayata gözlerini yumarken, kimileriniz de bildiği şeyleri dahî bilemez hâle geleceği ömrünün o en

düşkün ve perişan çağına kadar yaşatılır. Doğrusu Allah, sonsuz ilim ve kudret sahibidir.

Şimdi de, Allah'ın mülkünde eşi ve ortağı olmadığını, sizin kendi hayatınızdan canlı bir örnekle açıklayalım:

71. Allah, her birinize farklı güç ve yetenekler bahşederek, gerek sosyal statü, gerekse **rızık** ve **kaz a n ç bakımından bir kısmınızı diğerlerinden üstün kılmıştır. Fakat kendilerine zenginlik bahşedilmiş olanlar, köle veya hizmetçileriyle eşit konuma gelecek şekilde rızıklarını onlarla paylaşmak istemezler.** Peki, ey müşrikler! Siz servetinizde —onu size Allah verdiği hâlde— kölelerinizi ve hizmetçilerinizi kendinize ortak kabul etmezken, nasıl olur da Allah'a kulluk ve şükür konusunda başka ilâhları O'na ortak koşarsınız? Kendi mülk ve nüfuz alanınızda başka bir ortağa tahammül edemeyen sizler, nasıl olur da Allah'ın birer âciz kulu olan sözde “yüce şahsiyetleri” ya da

uydurduğunuz sahte ilâhları Allah'ın mülk ve egemenliğinde O'na ortak kabul eder, kendin ize lâıyk görmediğiniz bir durumu Allah'a yakıştırmaya cüret edersiniz?

Şimdi bu müşrikler, kendilerine bunca lütuflar bahşeden Rablerine ortaklar koşarak **göz göre göre Allah'ın nîmetlerini inkâr mı edecekler?**

72. Allah size, kendiniz gibi birer insan olan karşı cinsten eşler yarattı; eşlerinizden de size çocuklar, torunlar verdi ve size tertemiz gıdalar, geçim kaynakları ve rızıklar ihsan etti. Bütün bunlara rağmen, kaderlerini belirleme, duâlarına cevap verme, hayatlarında kanun ve kurallar koyma gibi güç ve yetkilere sahip Allah'tan başka varlıklar bulunduğuna dâir asılsız bir inanç besleyerek, **hâlâ bâtıla inanıp, Allah'ın bunca nîmetlerine karşı nankörlük mü edecekler?**

Söyle ki:

73. Allah'ın yanı sıra, kendilerine ne göklerden, ne de yeryüzünden hiçbir şekilde rızık veremeyecek olan, üstelik hiçbir şeye güç yetiremeyen birtakım hayal ürünü varlıklara tapıyorlar!

74. Sakın, şirke dayalı inancınızı makul göstermek için saçma gerekçelerle, **Allah'a örnekler vermeye kalkmayın!** Çünkü Allah, sırf etrafındaki yakın “dostlarını” memnun etmek için onların aracılığıyla ihsanlarda bulunan, aksi takdirde kimseye bir şey vermeyen bir ilâh olmadığı gibi; halkının kalbinden geçenleri bilmeyen, bu yüzden de araçlara muhtaç olan kimseler gibi âciz de değildir. O hâlde, bu saçma örnekleri bırakın da, inancınızı Allah'ın kitabına göre şekillendirin. Çünkü her şeyin en doğrusunu **Allah bilir, siz bilemezsiniz.** Öyleyse, yine sizin hayatınızdan alınan şu örneğe kulak verin:

75. Allah, şu iki adamı size örnek olarak anlatıyor: Bunlardan birisi, **hiçbir şeye gücü yetmeyen ve başkasının malı olan bir**

köledir; diğeri ise, kendisine katımızdan **güzel nîmetler bahşettiğimiz** hür ve zengin bir insandır ki, bu nîmetlerden **gizli. açık** Allah yolunda infak edip, **harcıy o r.** Şimdi düşünün, hiçbir şey yaratamayan birtakım âciz varlıkları ilâh edinerek onların kulu, kölesi olan inkârcılarla, göklerin ve yerin mu tlak Efendisi olan Allah'a kulluk ederek gerçek onur ve özgürlüğü elde eden müminler **hiç aynı olabilirler mi?** Elbette hayır!.. O hâlde, sahte ilâhların, bâtil inanç ve hurâfelerin, boyunduruğunda yaşamak ya da bunlardan kurtularak, her şeye kadir olan Allah'a kul köle olmak ve böylece, özgürlük ve onuru yeniden kazanmak! Kur'an'ın gösterdiği apaydınlık yolda yürüyerek, mutluluğun eg emen olduğu bir dünya kurmak! Allah'ın ve elçilerinin çağrısına uyarak, sonsuz cennet nîmetleri içinde ebedî bir hayat yaşamak! İşte iki tip insan... Ama unutmayın ki, göklerin ve yerin hazineleri Allah'ın katındadır ve madem ki bütün nîmetler O'nundur, o hâlde **bütün** teşekkür ve **övgüler** de yalnızca **Allah'a** yöneltilmeli, sadece O'na kulluk ve ibâdet edilmelidir! **Ne var ki, onların çoğu** bunu

bilmezler.

76. Allah, konuyu biraz daha açıp geliştirmek için, size başka **iki insan örneği veriyor: Birisi, hiçbir şeye gücü yetmeyen dilsiz** ve akli ermez bir köledir, **efendisinin sırtında âdetâ bir yüktür.** Öyle ki, sahibi **onu nereye yollasa** her şeyi alt üst eder, bozar, dağıtır, **doğru dürüst bir iş beceremez. şimdi bu adam,** hem kendisi **dosdoğru bir yolda yürüyen,** hem de başkalarına **doğruluğu ve adâleti emreden dürüst,** akıllı ve güçlü bir **kimseyle hiç bir tutulabilir mi?** Siz bunlardan hangisi olmak isterdiniz? Hakikat karşısında dilsiz kesilen, kendisini yaratıp dünyaya gönderen Efendisi Allah’a başkaldıran, insanlığa hiçbir şey veremeyen hatta bir asalak gibi bütün insanlara yük olan mı? Adâlet, doğruluk ve dürüstlük adına ahmak bir kâfir mi; yoksa Allah’ın gösterdiği apaydınlık yolda ilerleyen, yeryüzünde Allah’ın ist ediği hayatın egemen olması için gayret gösteren insan mı? Seçimi erken yapmak gerekir, zira ecelin ne zaman geleceği bilinmez:

77. Göklerin ve yerin gaybı, yani evrenin gizliliklerine dâir en erişilmez mutlak ve şaşmaz bilgi, **sadece Allah'ın elindedir.** Evrenin varoluşunu, bu varlığın kulluk hayatımızda yeri ve önemini, bütün varlıkların yaratılış hikmetlerini sadece Allah bilir. **Ve kıyâmetin kopması** an melesidir, **ancak göz açıp kapayacak** kadar kısa **bir anda, hattâ daha da hızlı** olup bitecektir. **Hiç kuşkusuz Allah, her şeye kadirdir.** İşte bakın, Rabb'inizin sonsuz kudreti, varlıklar üzerinde nasıl tecellî ediyor:

78. Sizi, hiçbir şey bilmeyen minicik bebekler hâlinde **annelerinizin karnından çıkararak;** kendisine kulluk edip **şükredesiniz diye size** duyacağınız **kulaklar,** göreceğiniz **gözler ve** araştırma, düşünme ve duyumsama yeteneği kazandıran **gönüller veren Allah'tır.** Size bahşedilen bu yetenekleri kullanarak çevrenizi dikkat ve ibretle inceleyin:

79. Gökyüzünde, Allah'ın koyduğu yasalara **boyun eğerek** süzülüp uçan **kuşlar a** ibret

nazarıyla **bakmıyorlar** mı? Kuşlara bu olağanüstü kabiliyeti vererek ve onların uçmasını sağlayan kanunları yaratarak **onları** boşlukta tutan, ancak **Allah'tır. Hiç kuşkusuz bunda, inanmaya gönlü olanlar için** Allah'ın yegane rab ve ilah olduğunu gösteren, sonsuz kudret ve ilmini gözler önüne seren nice işaretler, **nice deliller vardır!**

80. Allah size, huzur ve güven içerisinde dinlenebileceğiniz evler inşâ etme bilgi ve becerisini verdi. **Hayvan derilerinden de, hem yerleşik hayatta, hem de yolculuk sırasında** kolayca söküp taşıyabileceğiniz portatif evler ve **çadırlar; ayrıca onların yünlerinden, tüylerinden ve kıllarından belli bir süreye kadar** elbise, sergi, döşemelik olarak kullanabileceğiniz dayanıklı **ev eşyaları ve** göz alıcı süs eşyaları, **gündelik eşyalar** ve ticâret malları üretme imkân ve yeteneği **bahşetti.**

81. Allah, yarattığı dağ, tepe, ağaç gibi varlıklardan **sizin için gölgelikler meydana**

getirdi; dağlarda, yolculuk esnasında sığınabileceğiniz barınaklar oluşturdu; ayrıca, sizi sıcağa ve soğuğa karşı koruyacak elbiseler, savaşta düşman saldırısından koruyacak zırhlar yapma imkân ve kudretini bağışladı. İşte Allah, size böyle mükemmel nîmetler bahşediyor ki, O'na yürekten boyun eğerek teslim olup barış ve esenliğe ulaşasınız.

82. Ey Müslüman! Bütün bunlara rağmen, yine de Allah'a kulluk etmekten yüz çevirirlerse, üzülme, bundan sen sorumlu değilsin. Çünkü sana düşen, yalnızca, onlara hakîkati açıkça duyurmaktan ibarettir.

İnkârcılar, hakikati gösteren yeterli delil bulamadıklarından inkârı tercih ediyor değiller:

83. Aslında onlar, Allah'ın bunca nîmetinin pekâlâ farkındadırlar, fakat sırf işlerine gelmediği için onu görmezlikten gelirler; çünkü pek çokları nankör ve ahlâksız birer kâfirdir onların! Peki, ilâhî mahkemenin

kurulacağı büyük Günü hiç düşünmüyorlar mı?

84. O gün her toplumun içinden, vaktiyle onlara hak dini tebliğ etmiş olan Peygamber veya onun takipçisi olan dâvetçilerden **birer tanık getirip** ümmetiyle yüzleştirerek hepsini hesaba çekeceğiz! O zaman, şefaât konusunda **kâfirlere** herhangi bir **izin verilmeyeceği gibi, tövbeleri de asla kabul edilmeyecektir!**

85. Ve o zâlimler, kendilerini bekleyen korkunç **azâbı gördüklerinde,** feryatları ve çırpınışları onlara fayda vermeyecek; **ne azapları hafifletilecek, ne de yüzlerine bakılacak!**

86. Müşrikler, vaktiyle Allah'a **ortak kabul ettikleri** putlarını ve putlaştırdıkları liderlerin i o Gün karşılarında **görünce, “Ey Rabb’imiz!” diyecekler, “Seni bırakıp da kendilerine yalvarıp medet umduğumuz ve böylece Sana ortak koştuğumuz ilâhlarımız, işte şunlar! Bizi onlar yoldan çıkardı, yâ Rab!” Buna karşılık onlar, “ Hayır! Biz sizi buna zorlamadık, hattâ bizi**

ilâh edindiğinizden haberimiz bile yoktu; **siz kesinlikle yalancısınız!”** diyerek müşriklere cevap verecekler.

87. Vaktiyle Allah’a başkaldıran kâfirler, **işte O gün Allah’a tamamen boyun eğecekler;** çünkü **uydurdıkları** hayal ürünü tanrılar, şefaatçiler, **onları yüzüstü bırakıp ortalıktan kaybolmuş** ve hepsinin bâtil ve asılsız olduğu gün gibi ortaya çıkmıştır.

88. Allah’ın ayetlerini **inkâr eden** ve bununla da kalmayıp, başkalarını da **Allah yolundan çevirmeye çalışanlara, yaptıkları katmerli bozgunculuk yüzünden kat kat azap edeceğiz.** Böylece hem kendi işledikleri suçların, hem de başkalarının işlemesine sebep oldukları günahların cezasını çekecekler.

89. **Ve o gün her ümmetten, kendileri hakkında şâhitlik edecek birer Peygamberi şâhit getireceğiz; seni de ey Muhammed, Kur’an’ı tebliğ ettiğin ş u kıyamete kadar yaşayacak**

insanlara **şâhit tutacağız.** (6. En'am: 19) İşte bu yüzden **Biz sana,** insanlığı dünyada ve âhirette kurtuluşa ulaştıracak **her şeyi açıklamak ve** yalnızca Allah'a boyun eğen **Müslümanlara bir hidâyet rehberi, bir rahmet kaynağı ve bir kurtuluş müjdesi olmak üzere bu Kitabı gönderdik.** Ve bakın Allah, sağlıklı ve dengeli bir toplumun temel dayanaklarını nasıl açıklıyor:

90. Hiç kuşkusuz Allah, insanlara karşı **âdil davranmayı,** olabildiğince merhametli, güler yüzlü, nazik ve lütufkâr davranarak dâimâ **iyilik yapmayı ve** özellikle **yakın** akrabaya, komşulara, dost ve arkadaşlar **aracömertçe ikramda bulunmayı** ve acılarını, mutluluklarını paylaşarak onlarla sürekli ve samimî bir dostluk ortamında olmayı **emrediyor.**

Buna karşılık; zina, fuhuş, cinsel sapıklık, çıplaklık gibi yüz kızartıcı ve **utanç verici hareketleri,** gerek Kur'an'ın, gerekse sünnetin asla onaylamayacağı **görgüsüzlük, edepsizlik, terbiyesizlik türünden çirkinlikleri ve hak ve**

hukuka aykırı, onur kırıcı, saldırganca tutum ve davranışları yasaklıyor!

Bakin, Allah s i z e böyle güzelce öğütler veriyor ki, düşünüp ibret alasınız:

91. Allah adına söz verdiğiniz zaman, sözünüzü mutlaka yerine getirin; karşınızdakine her türlü güvenceyi vererek pekiştirdiğiniz yeminlerinizi, —hem de sözünüzde duracağınıza dâir Allah’ı kendinize şâhit tutmuşken— sakın bozmaya kalkışmayın! Unutmayın ki Allah, yaptığınız her şeyi biliyor ve günün birinde, hepsinin hesabını soracaktır.

92. Bir millet diğerlerinden ekonomik, siyasal ve askerî yönden daha güçlü diye, sakın “toplumsal çıkarlar” adına ikide bir sözünüzden cayarak, antlaşma ve yeminlerinizi bir aldatma aracı hâline getirmeyin; tıpkı bin bir zahmetle eğirip sıkıca sardığı iplik yumağını gereksiz y e r e çözüp dağıtan yaşlı kadınlar gibi

davranarak, yeminlerle pekiştirdiğiniz sözlerinizi bozmayın. Unutmayın ki, kimi toplumlardan daha güçlü olursunuz, onlara haksızlık yapmanız için size bir imtiyaz vermez. Doğrusu **Allah, bütün bunlarla sizi yalnızca imtihan etmektedir ve hiç kuşkunuz olmasın ki O, anlaşmazlığa düştüğünüz her konuyu Mahşer Gününde hükme bağlayacak ve yaptıklarınızı size bir bir açıklayacaktır.** Öyleyse, insanları Allah'ın dinine yönlendirme amacıyla bile olsa, verdiğiniz sözden dönmeyin ve asla yalan söylemeyin!

93. Çünkü Allah dileseydi, hepinizi melekler gibi Allah'a kulluk eden tek tip bir toplum yapabilirdi, fakat böyle yapmadı; bunun yerine, size iyiyi kötüyü ayırt etme yeteneği vererek dilediğiniz inanç ve hayat tarzını seçme konusunda sizi özgür bıraktı. Böylece Allah, doğru yoldan uzaklaşmak **isteyeni sapıklıkta bırakır**, samîmî olarak doğruya, gerçeğe ulaşmak **isteyeni de doğru yola iletir.** Unutmayın, hepiniz bir gün Allah'ın huzuruna çıkacak ve **yaptıklarınızdan dolayı mutlaka sorguya çekileceksiniz.**

94. O hâlde, ey inananlar! Anlaşma yaptığınız kimseler kâfir bile olsalar, **sakın yeminlerinizi aranızda bir aldatma aracı olarak kullanmayın!** Aksi hâlde, doğru yolda sapasağlam duran ayaklarınız kayıverir de, hal ve hareketlerinizle insanları dinden soğutup **Allah'ın yolundan çevirdiğiniz için** yaptığınız **kötülüğün** acı meyvelerini daha bu dünyada tadarsınız ve ayrıca, âhirette de ağır bir cezaya çarptırılırsınız!

95. Allah'a verdiğiniz sözü, birkaç kuruşluk dünya menfaati uğruna değiştirmeyin! Unutmayın ki, **Allah'ın katındaki sonsuz nîmetler, sizin için çok daha hayırlıdır, eğer bunun değerini bilerseniz!**

96. Çünkü şu an elinizde olan gelip geçici nîmetler, eninde sonunda yok olmaya mahkûmdur; Allah katındaki âhîret nîmetleri ise, ebedidir. Üstelik, doğruluktan ayrılmamak için sıkıntılara göğüs gerenleri, yaptıklarının en güzeline göre ödüllendireceğiz. Yalnızca

âhirette mi? Hayır!

97. Erkek olsun, kadın olsun, her kim Allah'a ve âhiret gününe inanarak iyi ve yararlı işler yaparsa, onlara hem bu dünyada, hem de âhirette güzel ve hoş bir hayat yaşatacağız ve onları, yaptıkları işlerin en güzeli neyse, ona göre ödüllendireceğiz.

Fakat ey mümin; inkârcılar, sinsi pr opagandalarla Kur'an üzerinde şüpheler oluşturmaya seni Allah'ın kitabından koparmaya çalışacaklar. Bunu başaramayınca, en azından onu doğru anlamayı engellemek için ayetlerin anlamını çarpıtıp hak ile bâtili uzlaştırma yoluna gidecekler. İşte bütün bu saldırılara karşı:

98. Kur'an okuyacağın zaman, ilâhî rahmetten kovulmuş her türlü şeytanın vesvese ve ayartmalarından Allah'a sığın!

99. Gerçek şu ki, şeytanın, iman edip Rablerine güvenen kimseler üzerinde herhangi bir zorlayıcı gücü. otoritesi

yoktur.

100. Onun hükmü, ancak zaten yoldan çıkmış olup da, kendi irâdeleriyle **o n u** hayatı yönlendirme ve kendileri için karar almaya yetkili **b i r d o s t o l a r a k b e n i m s e y e n l e r i n** ve para, şöhret, makâm, itibar gibi azdırıcı şeylere tapınırcasına bağlanarak, ruhlarını şeytana teslim edip böylece **o n u** Allah’a **o r t a k k o ş a n l a r ı n** üzerinde geçerlidir.

101. Biz bir ayetin yerine başka bir ayet getirdik mi, y a n i daha önceki ümmetlere gönderdiğimiz kitapları yürürlükten kaldıran yeni bir kitap ve yeni bir şariat gönderdik mi, **Allah** insanlığın her aşamasında **n e l e r g ö n d e r d i ğ i n i** ve göndereceğini herkesten **d a h a i y i b i l d i ğ i h â l d e,** inkârcılar, “Ey Muh am med! **Sen ancak,** uydurduğu sözleri Allah’a nisbet eden **b i r y a l a n c ı s ı n !** Daha önce gönderilen kutsal kitaplar dururken, Allah n için yeni bir kitap göndersin ki?” **derler. Hayır, doğr usu onların çoğu,** bütün ilâhî kitapların aynı kaynaktan geldiğini ve

Kur'an'ın, daha önce tahrif edilen, anlamı çarpıtılan gerçekleri yeniden aslî şekline kavuşturan son ilâhî kitap olduğunu **bilmezler.**

102. Onlara de ki: “Bu Kur'anı, bir zamanlar Mûsâ'ya Tevrat'ı, İsa'ya İncil'i getirmiş olan Kutsal Ruh Cibrail, inananların kalbini pekiştirmek ve Allah'ın emirlerine boyun eğenler için bir kılavuz, bir müjde olmak üzere, Rabb'inin katından apaçık hak bir kitap olarak indirmiştir.”

Şeytanın dostları, Kur'an hakkında zihinleri bulandırmak için propagandaya devam edecekler:

103. Ey şanlı Elçi! Biz onların, “Ona bu Kur'an'ı, olsa olsa Tevrat ve İncil hakkında bilgisi olan bir insan öğretiyordur. Çünkü Muhammed'in, böylesine hârikulâde bir eser meydana getirmesi ve geçmiş kavimler, Peygamber kıssaları, kıyâmet, âhiret, evrenin ve insanın yaratılışı... gibi konularda bu kadar kapsamlı ve isabetli bilgiler vermesi aklen imkânsızdır. Öyleyse

ona bu kitabı, hitâbet ve belâgat konusunda hiç kimsenin kendisiyle boy ölçüşemeyeceği bir kişi öğretiyor; bu da olsa olsa, vaktiyle Yahudi ve Hıristiyanlardan bir şeyler öğrenmiş olan kölelerimizden biridir. Nitekim Muhammed'in, zaman zaman bu kölelerle konuştuğunu görüyoruz.” **dediklerini elbette biliyoruz.**

Oysa Kur'an'ın meydan okuması karşısında düştükleri acziyeti itiraf eden bu adamlar, onun beşer üstü bir kaynaktan geldiğini pekâlâ bilirler. Kaldı ki, **onların** Kur'an'ı Muhammed'e öğrettiğini **iddia ettikleri adamın dili yabancı olduğu** ve bu kişi doğru dürüst Arapça konuşamadığı **hâlde, bu** Kur'an, bütün Arap edebiyatçılarını acze düşüren pürüzsüz, **dupduru Arapça dili** ile gönderilmiş eşsiz bir mucizedir. Üstelik Kur'an, Yahudilerin seçkin ve ayrıcalıklı bir millet olduğu, Âdem'in işlediği günah yüzünden bütün insanların günahkâr olarak doğduğu, İsa Peygamberin çarmıha gerilerek insanlığın günahına kefarete olduğu, onun Allah'ın —haşa— oğlu olduğu... gibi birçok konuda Yahudi ve

Hristiyanların iddialarını reddediyor ve bunların aslını esasını tüm açıklığıyla ortaya koyuyor. Bu durumda, kibir ve inatla hakikati reddeden zalimlerden başka kim, bu kitabın üç beş kelimeden fazla Arapça bilmeyen yabancı bir köle tarafından yazdırıldığını iddia edebilir?

104. Allah, ayetlerine iman etmemekte d i r e t e n bu zâlimleri doğru yola iletmeyecektir. İşte onların hakkı, can yakıcı bir azaptır! Çünkü onlar, daha önce kendisini “el-Emîn”: güvenilir kimse unvanıyla çağırdıkları, ona duydukları kin ve nefrete rağmen değerli eşyalarını kendisine emânet ettikleri dürüstlük timsali bir Peygamberi —sırf Kur’an’ı reddetmek için— yalancılıkla suçladılar. Oysa yalan söylemek, inanan bir kimsenin yapacağı bir iş değildir!

105. Yalanı, iftirayı ve düzmece iddiaları, ancak Allah’ın ayetlerine inanmayanlar uydurur, işte asıl yalancılar o nlardır! Peki, baskı ve işkence altında bulunan bir Müslüman, kendisini bundan kurtarmak için yalan söyleyebilir

mi? Böyle bir durumda, Ammar bin Yâsir'in yaptığı gibi dininden döndüğünü söylese, gerçekten kâfir olur mu?

İnkârcılar, Ammar ile ana-babasını zorla dinlerinden döndürmek istediler. Onlar buna direnince, önce annesi Sümeyye'yi, ardından babası Yâsir'i şehit ettiler. Fakat işkencelere daha fazla dayanamayan Ammar, onların duymak istediği sözleri söyleyerek ölümden kurtuldu. Bunun üzerine, aşağıdaki ayetler nazil oldu:

106. Her kim iman ettikten ve İslâm'ın güzelliklerini bizzat yaşadıktan sonra, yeniden küfre döner ek Allah'ın dinini inkâr edecek olursa, —tabii ki bundan maksat, kalbi imanla dopdolu olduğu hâlde, baskı altında inkâr etmiş görünenler değil fakat imanın coşkusunu tatmış olmasına rağmen gönlünü yeniden inkâra açıp da, İslâm dışı herhangi bir inanç veya ideolojiyi bilerek ve isteyerek onaylayan kimselerdir— işte Allah'ın kahredici gazâbı onların üzerindedir ve onlar için

korkunç bir azap vardır!

Demek ki, baskı altında bulunan bir Müslüman, öldürölme veya bir uzvunun kesilmesi gibi hayati bir tehlikeyle yüz yüze geldiğinde —her ne kadar şehâdeti göze alıp direnmesi daha fazîletli ise de— kendisini kurtarmak için diliyle inkâr edebilir. Ancak şu da var ki, Peygamberlerin ve onların temsilcisi konumundaki İslâm âlimlerinin her ne sebeple olursa olsun İslâm'ı inkâr anlamına gelebilecek bir beyânâtta bulunmaları câiz değildir. Çünkü halk, İslâm'ın hükümlerini onlardan öğrenir. Dolayısıyla alimlerin sözleri bir anlamda hüccet olduğundan ve yalnızca kendilerini değil, onlara itaat etmekle yükümlü olan bütün Müslümanları bağladığından, onların dini hükümler konusunda yalan söylemeleri kesinlikle doğru değildir.

Öte yandan, eğer bir Müslüman, daha aşağı derecede bir baskı ile karşılaşır, yalnızca diliyle bile olsa inkâr edemez, ederse —her ne kadar kâfir olmasa da— günaha girmiş olur. Ancak daha

da ileri gidip “gönlünü inkâra açarak” kâfirliği benimsediği takdirde, dinden çıkarak Allah’ın gazâbına müstahak olur. Peki bir insan, niçin ink âra yönelir?

107. Çünkü onlar, basit çıkarlar peşinde koşarak bu dünya hayatını âhirete tercih ettiler. Allah ise, hakîkati bile bile inkâr eden bir toplumu asla doğru yola iletmez!

108. İşte onlar, Allah tarafı nd a n konulan yasalar gereğince, kalpleri, kulakları ve gözleri mühürlemiş olan kimselerdir; başlarına gelecekleri hiç düşünmeden, gaflet ve cehâlet içinde yüzenler de, işte onlardır!

109. Hiç kuşkunuz olmasın ki, âhirette tümüyle kaybedecek olanlar da, yalnızca onlardır!

110. Ve ayrıca şunu da bil ki, senin Rabb’in, gerek uğradıkları baskı ve işkenceler, gerekse dünya malına aşırı tutkuları yüzünden dinlerini terk ederek fitneye kapıldıktan sonra yeniden

kendisini toparlayan, bu hâle düşmelerine sebep olan ülkeyi, ortamı veya arkadaş çevresini terk edip, Müslümanca yaşayabilecekleri bir yere **hicret eden, ardından da,** zulüm ve haksızlıkların yeryüzünden kaldırılması için Allah yolund a **cihâda katılan** ve bu uğurda karşılaşacağı zorluklara göğüs gererek **sabreden** o tövbekâr müminlere **karşı,** evet, yaşadıkları **bunca** acı tecrübelere, düştükleri nâhoş durumlara **rağmen,** elbette **senin Rabb'in,** onlara karşı **bağışlayıcı, merhametli davranacaktır.** Hem bu dünyada, hem de mahşer gününde:

III. O gün her insan, kendi canının derdine düşmüş bir hâlde Allah'ın huzuruna gelecek ve herkese, yaptıklarının karşılığı eksiksiz verilecek; öyle ki, **hiç kimseye** zerre kadar **haksızlık edilmeyecektir.** Fakat inkârcılık, insanlığı sadece âhirette değil, dünyadayken de felâketlere sürükleyecektir:

II2. Allah size, her çağda benzerlerini

görebileceğiniz bir örnek veriyor: Bir memleket vardı, halkı güven ve huzur içinde yaşıyordu. Rızıkları da dört bir yandan bol bol geliyordu. Derken bunlar, Allah'ın emirlerine başkaldırarak, O'nun nîmetlerine karşı nankörlük ettiler. Bunun üzerine Allah, bir kıtlık, bir deprem, bir iç savaş, bir ekonomik kriz gönderdi ve işledikleri günahlar yüzünden, tüm ülkeyi kasıp kavuran açlık ve korkuyu onlara tattırdı.

113. Doğrusu onlara, kendi içlerinden ve kendi dillerini konuşan bir Elçi veya elçinin misyonunu yüklenen dâvetçiler gelmiş ve Allah'ın ayetlerini onlara açıkça tebliğ etmişti, fakat onu yalanladılar ve inananlara hayat hakkı tanımadılar; işte onlar, böyle zulmedip dururlarken, o sözü edilen azap onları kısıvrak yakalayiverdi! İşte bu fecî âkıbeta uğramak istemiyorsanız, Allah'ın emirlerine sınımsız sarılmalı, haram helâl konusunda, yalnızca O'nun verdiği hükümleri ölçü almalısınız:

114. Öyleyse, ey insanlar, Allah'ın size verdiği helâl ve temiz rızıkları afiyetle yiyin ve eğer gerçekten yalnızca Allah'a kulluk ediyorsanız, O'nun bağışladığı nîmetlere söz ve davranışlarınızla şükredin! Ve sakın, Allah'ın helâl kıldığı nîmetleri haram kılmaya kalkışmayın:

115. O size ancak boğazlanmadan ölmüş olan leşi, akan, akıtılmış kanı, domuzun etini yağı, kemiği vb. herşeyini ve Allah'tan başkası adına kesilenleri haram kılmıştır.

Ama kim de, başkasını tehlikeye düşürecek biçimde onların hakkına saldırmadan ve yemek zorunda kaldığı ölçüyü aşmadan, yiyecek başka bir şey bulamama veya başkasının zorlaması gibi sebeplerle bunlardan yemek zorunda kalırsa, bunları yemek günah olduğu için “fırsat bulmuşken yiyeyim” demediği takdirde, sorumlu tutulmayacaktır. Çünkü Allah, çok bağışlayıcı, çok merhametlidir. O hâlde, neyin iyi, neyin kötü, neyin helâl, neyin haram olduğunu Allah'ın

kitabından öğrenin, sakın ola ki:

116. Dillerinizle uydurduğunuz yalanlara dayanarak, öyle rastgel e “Şu helâldir, bu haramdır!” demeyin, yoksa kendi uydurduğunuz yalanları Allah’a mal etmiş olursunuz. Unutmayın ki, Allah adına yalan uyduranlar, asla kurtuluşa eremezler!

117. Onların yaptığı, âhiret nimetlerine göre küçücük bir menfaat olan dünya hayatının basit ve gelip geçici zevkleriyle oyalanmaktan ibarettir fakat öte dünyada, onlar için can yakıcı bir azap vardır!

İşte, yiyecekler konusunda kaçınmanız gereken haramlar, yukarıda sayılanlardan ibarettir. Bunların dışında haramlar olduğunu öne sürenlere inanmayın. Gerçi;

118. Yahudilere de, sana daha önce 6. En’âm: 146’da anlattığımız şeyleri haram kılmıştık. Fakat bunlar her çağda geçerli olacak evrensel yasaklar değildi, aksine, azgınlıklarından

dolayı Yahudilere verilen ve yalnızca o döneme özgü bir cezaydı. **Biz ceza** vermekle **onlara zulmetmedik, tam tersine, onlar** sürekli suç işlemekle **kendi kendilerine zulmediyorlardı.** Fakat tövbe kapısı her zaman açıktır:

119. Evet, hiç kuşkusuz **senin Rabb'in,** **câhillik edip de kötülük yapan, fakat** Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyip **hemen ardından tövbe eden** ve hatâlarını telâfi ederek durumlarını **düzeltenlere karşı,** evet, **gerçekten** **senin Rabb'in,** işledikleri **bunca fenâlıklardan sonra bile** kullarına karşı **çok bağışlayıcı, çok merhametlidir.**

120. Gerçekten de İbrâhim, Allah'a yürekten **boyun eğen,** her türlü bâtil inançtan, tüm eğri yollardan uzaklaşarak **tek Tanrı inancına yönelen** bir mümin, insanların haktan yüz çevirdiği bir dönemde, tevhid sancağını tek başına omuzlayan bir önder, m üminde bulunması gereken bütün erdemleri kendisinde toplayan örnek bir şahsiyet, âdetâ tek başına **bir ümmetti.**

Onun izinden gittiğini iddia eden Yahudi ve Hristiyanların birtakım Peygamberleri, hahamları, azizleri, melekleri yüceltip ilâhlaştırmasına karşılık, **o hiçbir zaman Allah’a ortak koşmamış** ve Allah’ın hiçbir kitabını veya elçisini yalanlamamıştı.

121. Kendisini seçip yücelterek dosdoğru yola ileten Rabb’ine, bağışladığı nîmetlerden dolayı söz ve davranışlarıyla dâimâ şükrederdi.

122. İşte bu yüzden ona, bu dünyadayken iyilikler, güzellikler vermiştik ve elbette âhirette de o, en iyiler arasındadır.

Yahudilerin, Hristiyanların ve hattâ müşriklerin iftiharla sahiplendikleri İbrahim, işte böyle bir inanca sahiptir. Ne var ki, bu dupduru tevhid inancı, —hem de onun izinden gittiğini öne süren insanlar tarafından— zamanla değiştirildi. İşte bu yüzden:

123. Ve şimdi, ey Muhammed, sana da, “Her türlü bâtil inançtan, tüm eğri yollardan uzaklaşarak

tek Tanrı inancına yönelen ve Allah'tan başka ilâh tanımayan İbrahim'in tebliğ ettiği o mükemmel inanç sistemine tâbi ol!" diye emrettik.

124. Cumartesi günü çalışma yasağı ve buna benzer birtakım kısıtlama ve mecburiyetler, kıyâmete kadar sürecektir evrensel bir yasa değildi; aksine, **yalnızca o** günün hürmetine uyup uymama konusunda **anlaşmazlığa düşen** ve ilâhî kanunlara karşı gelerek azgınlık eden o zamanki Yahudi **ler e b i r ceza** olarak **emredilmişti**. Fakat ona da itaat etmemişlerdi. Nitekim, bugün de Son Elçiye ve Kur'an'a karşı geliyorlar. **Fakat mahşer gününde Rabb'in, anlaşmazlığa düştükleri her konuda elbette aralarında hükmünü verecektir!** O hâlde, ey Müslüman!

125. İnsanları, tatlı dille, **hikmetle ve ibret verici güzel öğütlerle Rabb'inin yoluna çağır**; tartışmak gerektiğinde, kaba ve kırıcı davranmadan, gönül incitmeden, akıl ve

firasetlerini vahyi anlama ve teslim olmada kullanmaları gerektiğini hatırlatarak **onları a** tatlı bir üslupla, **en güzel şekilde tartış**. Bütün bunlara rağmen, yine de inat edip yüz çevirirlerse, üzülme. **Unutma ki Rabb'in, kimlerin kendi yolundan saptığını çok iyi bilmektedir ve kimlerin doğru yolu izlediğini de en iyi bilen O'dur.** O hâlde, inkârcıların inatla direnmelerine karşılık siz, olgunlukla, sabırla tebliğe devam edin. Fakat bu, zulüm ve haksızlık karşısında sessiz kalmanızı gerektirmez:

126. Size yapılan bir saldırıyı **cezalandırmak istediğinizde,** ancak **size yapılan haksızlık oranında karşılık verin;** bununla beraber, ceza verecek bir güce sahip olduğunuz hâlde, öfkenizi yenip af yolunu seçerek **sabrederseniz, elbette b u** asil davranış, —Allah'ın dinini küçük düşürmeyecekse, ya da zâlimleri cesaretlendirip iyice azgınlaşmalarına yol açmayacaksa— **sabredenler için çok daha hayırlıdır.**

127. O hâlde, ey Müslüman! İnkârcıların çirkin

sözlerine karşı **sabırla göğüs ger**; bunun için, Rabb'ınle birlikteliğini bir an olsun kesintiye uğratma! Unutma ki, **senin bu güçlölklere göğüs germen, ancak Allah'ın lütuf ve yardımcı sayesinde ve onlardan ötürü üzme kendini**, Allah'ın dinine karşı uydurdukları asılsız iddialar, **kurdukları hile ve tuzaklardan dolayı da yüreğın daralması**n. Şundan emîn ol; zafer, eninde sonunda inananların olacaktır:

128. Çünkü Allah, elbette kötölüklerden, fenâlıklardan titizlikle sakınan ve dâimâ iyilik eden kimselerle beraberdir!